

POLSKI ZWIĄZEK GŁUCHYCH
ZARZĄD GŁÓWNY
STOWARZYSZENIE

Członek Światowej
Federacji Głuchych (WFD)
i Europejskiej Unii
Głuchych (EUD)

Warszawa, 11.03.2022r.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji
Skwer S. Kardynała Wyszyńskiego 9
01 -015 Warszawa

Dotyczy projektu rozporządzenia w sprawie udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami w programach telewizyjnych.

Zarząd Główny Polskiego Związku Głuchych w Warszawie, w imieniu środowiska osób Głuchych, wyraża stanowczy sprzeciw wobec planowanej przez KRRiT zmiany rozporządzenia w sprawie udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami w programach telewizyjnych. Wprowadzenie planowanych zmian będzie szkodliwe dla środowiska osób z niepełnosprawnościami i przekreśli wypracowane do tej pory standardy związane z szeroko rozumianą dostępnością.

Od pewnego czasu mamy do czynienia z różnymi zagrożeniami mającymi bezpośredni wpływ na nasze życie, pandemia COVID 19, zamieszki na granicy z Białorusią czy w ostatnich dniach wojna w Ukrainie. W obliczu bezpośredniego zagrożenia życia i bezpieczeństwa obywateli dostęp do informacji powinien być sukcesywnie zwiększany a nie ograniczany. Dostęp powinien być coraz szerszy i obejmować nowe, dotychczas niedostępne obszary. Szczególny nacisk powinno się kłaść na pełny dostęp do kanałów informacyjnych, z których każdy z nas czerpie wiedzę na temat obecnej sytuacji w kraju i za granicą. Niestety zamiast tego mamy próbę wprowadzenia znacznych ograniczeń w dostępie do nadawanych programów telewizyjnych.

Do projektu Rozporządzenia KRRiT w sprawie udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami w programach telewizyjnych pragniemy zgłosić następujące zastrzeżenia:

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego Nr KRS 0000097726

ul. Białostocka 4
03 - 741 Warszawa

tel.: (22) 831 40 71-73
fax: (22) 635 75 36

biuro@pzg.org.pl
www.pzg.org.pl

NIP: 526-025-10-90
REGON: 007023808

1. w § 3 zapis *“tłumaczenie na język migowy rozumiane jako tłumaczenie dokonane przez tłumacza języka migowego wpisanego do rejestru tłumaczy polskiego języka migowego, systemu językowo-migowego i sposobu komunikowania się osób głuchoniewidomych prowadzonego przez wojewodę.”* – stanowi zagrożenie z uwagi na fakt, iż spis prowadzony przez wojewodę jest tworzony na podstawie oświadczeń, a nie zaświadczeń potwierdzających kwalifikacje tłumacza języka migowego. W konsekwencji część osób wpisanych do ww. rejestru nie posiada kwalifikacji tłumacza, ukończyło jedynie jedno lub dwustopniowy kurs języka migowego, który daje znajomość języka migowego na poziomie podstawowym. Umiejętności tych nie można absolutnie porównywać z kwalifikacjami tłumacza audiowizualnego. Korzystanie z usług tłumaczy z przywołanego rejestru, spowoduje obniżenie standardów jakości przekazu informacji, które w efekcie mogą doprowadzić do niezrozumiałego przekazu i całkowitej dezinformacji.
2. w § 4. dokonano połączenia kategorii napisy i tłumaczenie PJM dodając zapis *“zapewnianie napisów dla niesłyszących lub tłumaczenia na język migowy”* – w tym przypadku należy zwrócić uwagę na to, że napisy i tłumaczenie na język migowy to dwie odrębne usługi, z których korzystają dwie różne grupy odbiorców. Część środowiska osób głuchych korzysta tylko i wyłącznie z napisów, a druga część jedynie z tłumacza języka migowego. Wynika to ze stopnia ubytku słuchu. Osoby słabosłyszące korzystają głównie z napisów, bo bardzo często znają w stopniu dobrym język polski, natomiast osoby głuche korzystają przede wszystkim z języka migowego. Nie możemy więc traktować osób z niepełnosprawnością słuchu jako jednorodną grupę, dla której napisy i język migowy możemy traktować wymiennie -usługi te powinny być świadczone jednocześnie.
3. w § 5. wprowadzenie alternatywy *„napisów dla niesłyszących lub tłumaczenia na język migowy”* w przypadku programów skierowanych do dzieci, które jeszcze nie posiadają umiejętności czytania, jest absurdalne, nie mówiąc o sytuacjach, gdy dziecko jest głuche i nie zna języka polskiego. W chwili obecnej w programach emitowanych dla dzieci zamieszczany jest tłumacz języka migowego, dlatego programy te cieszą się dużym zainteresowaniem.
4. w § 7. niezrozumiałe jest również zmniejszenie wymagań dla programów informacyjno-publicystycznych, które stanowią główne źródło informacji. Ograniczenie ilości dostępnych programów wyklucza osoby z niepełnosprawnościami ze społeczeństwa pozbawiając je prawa do informacji.

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego Nr KRS 000097726

ul. Białostocka 4
03 - 741 Warszawa

tel.: (22) 831 40 71-73
fax: (22) 635 75 36

biuro@pzg.org.pl
www.pzg.org.pl

NIP: 526-025-10-90
REGON: 007023808

5. w § 9. zapis dotyczący zmniejszenia o połowę wymagań dla kanałów o mniejszym niż 1% udziale w widowni pozbawi odbiorców dostępu do treści z udogodnieniami.
6. w § 10. zapis dotyczący całkowitego zwolnienia ze stosowania dostępności telewizji o małym zasięgu ludnościowym jest bardzo szkodliwy. Programy telewizji regionalnych cieszą się bowiem wśród osób z niepełnosprawnością słuchu bardzo dużym zainteresowaniem. Pozbawienie dostępu do tego typu informacji jest dla tych osób bardzo krzywdzące i niesprawiedliwe.
7. w § 11. obowiązek zapewniania dostępności emitowanych programów rozszerzony na całą dobę będzie skutkował zwiększeniem liczby powtarzanych programów z napisami w porze nocnej. Efektem tego będzie spadek liczby dostępnych programów w godzinach największej oglądalności, co z kolei przyczyni się do zwiększenia wykluczenia informacyjnego osób głuchych i słabosłyszących.

W projekcie rozporządzenia znajdujemy niestety zapisy szkodliwe społecznie, niweczące wypracowane do tej pory standardy i znacznie ograniczające dostępność.

W projekcie nadal brak zapisów określających wielkość tłumacza. Tłumacz, który stanowi 1/50 ekranu nie spełnia absolutnie żadnych standardów i nie gwarantuje dostępności tłumaczenia. Osoby głuche, nawet oglądające program z bardzo bliskiej odległości od odbiornika, mają trudność ze zrozumieniem tłumaczonego tekstu. Udogodnienia technologiczne stosowane w niektórych odbiornikach telewizyjnych pomimo funkcji powiększania ekranu nie gwarantują prawidłowego odbioru, ponieważ powiększenie obrazu wiąże się z utratą jego jakości przez co staje się on mało czytelny. Z przeprowadzonych badań jasno wynika, że prawidłowy odbiór zapewnia jedynie sylwetka tłumacza, która stanowi nie mniej niż 1/8 ekranu. Pokazują to przykłady innych państw europejskich, przedwojennej Ukrainy jak i niektórych krajów afrykańskich, które właśnie w takim standardzie realizują dostępność.

Podsumowując chcielibyśmy Państwu przypomnieć, iż wprowadzone w 2018 roku zmiany, miały na celu zwiększenie dostępności do informacji osobom głuchym i były wypracowanym kompromisem pomiędzy środowiskiem osób z niepełnosprawnościami a KRRiT. Proponowany projekt rozporządzenia jest dla nas wielkim zaskoczeniem, powoduje on bowiem powrót do lat minionych, kiedy to dostęp do mediów dla osób z niepełnosprawnościami był znacznie ograniczony a w konsekwencji dyskryminujący. Dostęp do pełnej informacji i korzystania z mediów gwarantuje zapis art. 32 Konstytucji RP jak i art. 3 ppkt. d, art. 4 ppkt. e, art. 9 pkt.1 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego Nr KRS 0000097726

ul. Białostocka 4
03 - 741 Warszawa

tel.: (22) 831 40 71-73
fax: (22) 635 75 36

biuro@pzg.org.pl
www.pzg.org.pl

NIP: 526-025-10-90
REGON: 007023808

W związku z powyższym składamy stanowczy sprzeciw do wprowadzenia proponowanych zmian w rozporządzeniu KRRiT.

Z poważaniem

PREZES
Zarządu Głównego
Polskiego Związku Głuchych
mgr inż. Krzysztof Kotyniewicz

Do wiadomości:

Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych – Paweł Wdówik

Rzecznik Praw Obywatelskich – Marcin Wiącek

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego Nr KRS 0000097726

ul. Białostocka 4
03 - 741 Warszawa

tel.: (22) 831 40 71-73
fax: (22) 635 75 36

biuro@pzg.org.pl
www.pzg.org.pl

NIP: 526-025-10-90
REGON: 007023808